

Naar een arbeidsgericht zorgmodel (Oncologie)

Rapport Fase 1: Verkenning en Onderzoek

MANAGEMENTSAMENVATTING



Het Kennisinstituut is onderdeel van



Aanleiding van het Onderzoek

Het project is geïnitieerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) naar aanleiding van een motie over de financiering van klinisch-arbeidsgeneeskundige zorg voor kankerpatiënten. Het doel is om een geïntegreerd arbeidsgericht zorgmodel te ontwikkelen, dat primair gericht is op mensen met en na kanker, maar ook als blauwdruk kan dienen voor andere patiëntgroepen met chronische aandoeningen.

Gebruikte Methode

De verkenning en het onderzoek zijn uitgevoerd met behulp van desk- en literatuuronderzoek, interviews met experts en stakeholders, een invitational conference, en afstemming met aanpalende projecten. Deze methoden zijn gebruikt om inzicht te krijgen in de problemen die het zorgmodel moet oplossen en de eisen waaraan het moet voldoen.

Probleemstelling

De huidige gezondheidszorg voor werkenden is niet voldoende gericht op arbeidsparticipatie. Arbeidsparticipatie wordt niet als behandeldoel geïntegreerd, en werk wordt niet systematisch als een herstelbevorderende factor benut. Het belang daarvan wordt wel breed onderkend en volgens richtlijnen, normen en standpunten van medisch-specialisten is dit zorg 'die de medisch specialist pleegt te bieden'. In het verlengde hiervan is er onvoldoende samenwerking en afstemming tussen zorgprofessionals en professionals in het arbeids- en sociale domein, zoals bedrijfsartsen, arbo-verpleegkundigen, en re-integratieprofessionals. Dit leidt tot fragmentatie in de zorg en een gebrek aan samenhang in de begeleiding van patiënten.

Er bestaan aanzienlijke organisatorische en financiële barrières tussen de verschillende domeinen (zorg, arbeid & re-integratie, en sociaal domein), die samenwerking bemoeilijken. Deze schotten worden versterkt door wettelijke kaders en regelgeving die niet zijn afgestemd op domeinoverstijgende samenwerking. Dat bemoeilijkt de implementatie van dergelijke samenwerking. Ook in het bredere kader van het Integraal Zorgakkoord blijkt dit een belemmering voor integrale zorg en de beoogde sector- en domeinoverstijgende samenwerking. Er is ook in dat kader behoefte aan aanpassing van wettelijke kaders om passende bekostigingsscenario's mogelijk te maken.

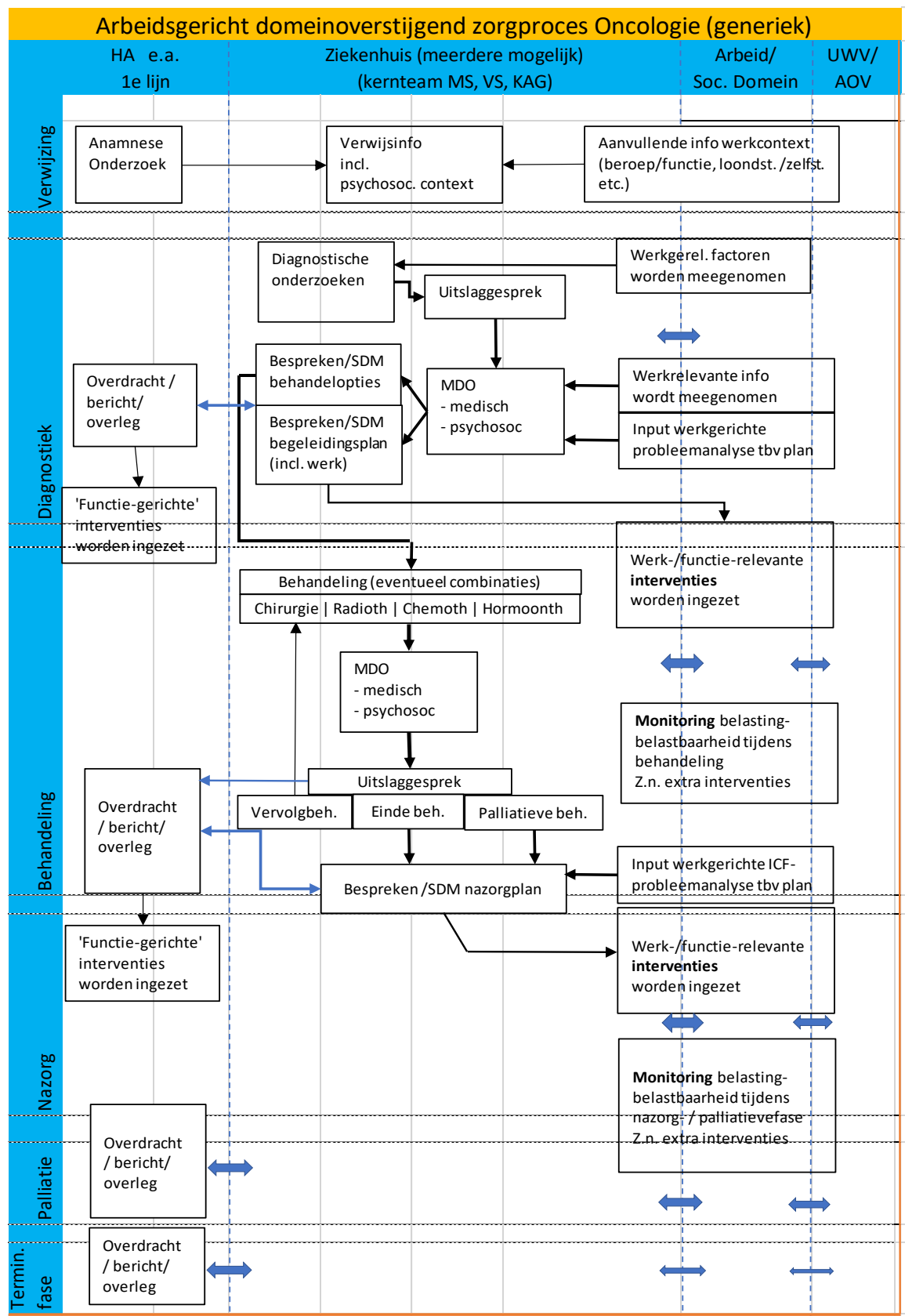
Uit onze analyse en gesprekken komt de behoefte aan deskundige, arbeidsgerichte begeleiding, een transparant proces met optimale continuïteit, en een maatwerk aanpak bij patiënten naar voren. De factor arbeid moet een integraal onderdeel worden van de zorg binnen de curatieve sector. Finland wordt genoemd als een voorbeeld van een zorgstelsel met geïntegreerde, domeinoverstijgende zorg waarin arbeidsparticipatie als behandeldoel is geïntegreerd.

Het hoofddoel van het te ontwikkelen zorgmodel is het verbeteren van arbeidsgerichte zorg voor werk(zoe)kenden. Dit houdt in dat arbeidsparticipatie als behandeldoel en medicijn moet worden geïntegreerd in de reguliere gezondheidszorg. Om zo het gebrek aan arbeidsgeneeskundige expertise en continuïteit in de zorgtrajecten van diagnose tot re-integratie in werk op te lossen. Het zorgmodel moet individueel maatwerk bieden, gebaseerd op een gedegen analyse van de persoonlijke, sociale, en werkcontext van de patiënt. Dit omvat een proactief werkbehoudplan als onderdeel van het individuele zorgplan, met systematische gegevensuitwisseling tussen en digitale ondersteuning van professionals.

Het beoogde zorgmodel

Als antwoord op de geschetste knelpunten en behoeften stellen we klinische zorgpaden in regionale, domeinoverstijgende netwerken voor als een passend organisatiemodel. Het format '(regionaal) transmuraal zorgpad niet-tumorspecifiek' van IKNL kan als basis dienen voor een format 'domeinoverstijgend arbeidsgericht oncologisch zorgpad (generiek)' (figuur 1) en uitwerking daarvan in een arbeidsgericht zorgmodel oncologie.

Figuur 1. Processchema van een arbeidsgericht zorgpadformat oncologie



Voor het bereiken van de doelen van een dergelijk zorgmodel is inzetten van daartoe geschoolde verpleegkundigen en arbeidsgeneeskundige expertise vanaf vroeg na diagnose noodzakelijk. Ter

ondersteuning van de rol van de medisch specialist en voor de coördinatie van de domeinoverstijgende samenwerking.

Het zorgmodel is gericht op integratie van arbeidsgerichte aspecten in het reguliere zorgproces en proactief sturen op 'juiste zorg op het juiste moment en op de juiste plek' in de betrokken sectoren en domeinen en efficiënt organiseren van het domeinoverstijgende traject. Uiteindelijk moet het daarmee ook bijdragen aan het verminderen van capaciteitsproblemen en kosten in de gezondheidszorg en bedrijfsgezondheidszorg. Het moet de kwaliteit van leven van patiënten verbeteren en bijdragen aan maatschappelijke doelen zoals duurzame inzetbaarheid en vermindering van productiviteitsverlies.

Conclusie

Er is een breed draagvlak voor een dergelijk regionaal, domeinoverstijgend arbeidsgericht zorgmodel, dat invulling geeft aan het arbeidsgerichte aspect van 'de zorg zoals de medisch specialist die pleegt te bieden'. Het model moet geïntegreerd worden in de reguliere zorgprocessen met toevoeging van arbeidsgeneeskundige expertise. De implementatie van het zorgmodel vereist veranderingen op micro-, meso-, en macroniveau. Dit omvat regionale samenwerking in domeinoverstijgende netwerken en passende bekostigingsarrangementen. Er zijn aanzienlijke organisatorische en financiële schotten die samenwerking bemoeilijken, en deze moeten worden aangepakt.

Aanbevelingen

Ga verder met het volgens de geschetste lijnen ontwikkelen van een arbeidsgericht Zorgpadformat inclusief een passend bekostigingsarrangement: Het format '(regionaal) transmuraal zorgpad niet-tumorspecifiek' van IKNL kan als uitgangspunt dienen voor het arbeidsgerichte zorgmodel oncologie.

Vervolgstappen: Fase 2 en 3 van het project moeten zich richten op de verdere uitwerking van het zorgmodel en bijpassende bekostigingsscenario's en uiteindelijk de ontwikkeling van een implementatieplan met breed draagvlak en met oog voor alle geïdentificeerde aandachtspunten voor implementatie.